Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 22. mája 2014*

„Odvolanie — Hospodárska súťaž — Kartely — Trh s plastovými priemyselnými vrecami — Jediné a nepretržité porušenie“

Vo veci C-35/12 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 24. januára 2012,

Plásticos Españoles SA (ASPLA), so sídlom v Torrelavege (Španielsko), v zastúpení: E. Garayar Gutiérrez, M. Troncoso Ferrer a E. Abril Fernández, abogados,

odvolateľka,

ďalší účastník konania:

Európska komisia, v zastúpení: F. Castilla Contreras a F. Castillo de la Torre, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda šiestej komory A. Borg Barthet, sudcovia E. Levits a M. Berger (spravodajkyňa),

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: L. Carrasco Marco, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. januára 2014,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Spoločnosť Plásticos Españoles SA (ASPLA) svojím odvolaním navrhuje zrušenie rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie ASPLA/Komisia (T-76/06, EU:T:2011:672, ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým tento súd zamietol jej žalobu smerujúcu k čiastočnému zrušeniu rozhodnutia

* Jazyk konania: španielčina.

Komisie K(2005) 4634 v konečnom znení z 30. novembra 2005 týkajúceho sa konania podľa článku [81 ES] (vec COMP/F/38.354 – Priemyselné vrecia) (ďalej len „sporné rozhodnutie“), ako aj k zrušeniu alebo subsidiárne zníženiu pokuty, ktorá jej bola týmto rozhodnutím uložená.

Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie

2 Odvolateľka je akciová spoločnosť založená podľa španielskeho práva, ktorá od roku 1982 vyrába a predáva širokú škálu výrobkov z plastu, okrem iného priemyselných vriec. Je dcérskou spoločnosťou spoločnosti Armando Álvarez SA (ďalej len „Armando Álvarez“) založenej podľa španielskeho práva, ktorá v roku 2002 vlastnila 98,6 % základného imania odvolateľky.

3 V novembri 2001 spoločnosť British Polythene Industries plc informovala Komisiu Európskych spoločenstiev o existencii kartelu v odvetví priemyselných vriec (ďalej len „kartel“).

4 Komisia vykonala v júni 2002 inšpekcie a 29. apríla 2004 začala správne konanie a prijala oznámenie o výhradách voči viacerým spoločnostiam, medzi nimi tiež odvolateľke a spoločnosti Armando Álvarez.

5 Dňa 30. novembra 2005 Komisia prijala sporné rozhodnutie, ktorého článok 1 ods. 1 písm. j) stanovuje, že odvolateľka a spoločnosť Armando Álvarez porušili článok 81 ES tým, že sa od 8. marca 1991 do 26. júna 2002 podieľali na súbore dohôd a zosúladených postupov v odvetví plastových priemyselných vriec v Belgicku, Nemecku, Španielsku, vo Francúzsku, v Luxembursku a Holandsku, ktoré spočívali v stanovovaní pevných cien a zavedení spoločných modelov na výpočet cien, rozdelení trhov a prideľovaní predajných kvót, rozdeľovaní zákazníkov, obchodov a objednávok, predkladaní ponúk zosúladených s určitými verejnými obstarávaniami a vo výmene špecifických informácií.

6 Z tohto dôvodu Komisia uložila odvolateľke a spoločnosti Armando Álvarez v článku 2 prvom odseku písm. h) sporného rozhodnutia pokutu vo výške 42 miliónov eur, za ktorej zaplatenie boli obe spoločnosti uznané za spoločne a nerozdielne zodpovedné.

Napadnutý rozsudok

7 Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 24. februára 2006 sa odvolateľka domáhala zrušenia sporného rozhodnutia. V tejto žalobe v podstate navrhovala, aby Súd prvého stupňa zrušil toto rozhodnutie v rozsahu, v akom sa jej týka, alebo subsidiárne znížil pokutu, ktorú jej Komisia uložila.

8 Odvolateľka uvádzala na podporu svojej žaloby päť žalobných dôvodov. Prvé tri žalobné dôvody sa týkali skutkového stavu a boli založené po prvé na zjavne nesprávnom posúdení, pokiaľ ide o dosah správania odvolateľky, po druhé na nesprávnej definícii relevantného trhu s výrobkami a geografického trhu a po tretie na určení podielov na trhu, ktoré slúžili ako základ výpočtu výšky pokút. Štvrtý žalobný dôvod bol založený na porušení článku 81 ES a zásady právnej istoty, lebo Komisia kvalifikovala porušenie ako jediné a nepretržité porušenie. Piaty žalobný dôvod bol založený na porušení ustanovení týkajúcich sa výpočtu výšky pokút, ako aj zásad rovnosti a proporcionality pri stanovení výšky pokuty uloženej odvolateľke.

9 Všeobecný súd žalobu zamietol v celom rozsahu.

Návrhy účastníkov konania a konanie pred Súdnym dvorom

10 Odvolateľka navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok,

— subsidiárne podstatne znížil pokutu, ktorú jej Komisia uložila, a

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

11 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

— zamietol odvolanie a

— zaviazal odvolateľku na náhradu trov konania.

12 Rozhodnutím predsedu šiestej komory Súdneho dvora z 15. mája 2013 bolo konanie týkajúce sa tohto odvolania prerušené až do skončenia konaní vo veciach, v ktorých boli vydané rozsudky Gascogne Sack Deutschland/Komisia (C-40/12 P, EU:C:2013:768), Kendrion/Komisia (C-50/12 P, EU:C:2013:771) a Groupe Gascogne/Komisia (C-58/12 P, EU:C:2013:770). V konaní sa pokračovalo po vyhlásení týchto rozsudkov 26. novembra 2013.

O odvolaní

O prvom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

13 Odvolateľka tvrdí, že napadnutý rozsudok sa vyznačuje nesprávnym právnym posúdením, pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu skutkového stavu a z nej odvodené následky v súvislosti s uplatnením pojmu jediné a nepretržité porušenie v jej prípade.

14 Po prvé Všeobecný súd sa v bodoch 30, 31 a 33 napadnutého rozsudku trikrát dopustil nesprávneho právneho posúdenia, pokiaľ ide o účasť odvolateľky na porušeniach týkajúcich sa odvetvia vriec nazývaných „otvorené vrecia“. Všeobecný súd sa v tejto súvislosti opieral len o predpoklady, hoci dostupné skutočnosti, konkrétne že sa nezúčastnila na diskusiách na regionálnej úrovni, na ktorých sa diskutovalo aj o otázkach týkajúcich sa týchto vriec, nielenže vyvolávali pochybnosti, pokiaľ ide o jej účasť na karteli, ale dokonca naznačovali, že sa na ňom nezúčastnila.

15 Po druhé Všeobecný súd nesprávne zohľadnil účasť na porušení v odvetví „blokových vriec“, hoci z konštatovaní nachádzajúcich sa v bodoch 44 až 52 napadnutého rozsudku vyplýva, že skutočnosti, ktoré sú v týchto bodoch uvedené, majú preukázať, že sa nezúčastnila na diskusiách týkajúcich sa tohto výrobku, a teda nebola zapojená do protisúťažného správania týkajúceho sa tohto výrobku.

16 Po tretie dôkazy zohľadnené Všeobecným súdom v bodoch 67 až 69 napadnutého rozsudku nedokazujú, že žalobkyňa, hoci sa zúčastnila na niektorých stretnutiach, na ktorých sa hovorilo o protiprávnom správaní, vedela alebo mala vedieť, že toto správanie je súčasťou celkového kolúzneho plánu kartelu opísaného v spornom rozhodnutí.

17 Komisia tvrdí, že prvý odvolací dôvod je neprípustný, lebo spochybňuje posúdenie dôkazov Všeobecným súdom.

Posúdenie Súdnym dvorom

18 S cieľom odpovedať na uplatnený odvolací dôvod v rozsahu, v akom vychádza z nesprávnej právnej kvalifikácie predložených dôkazov Všeobecným súdom, treba pripomenúť rozsah výhrad formulovaných voči odvolateľke v spornom rozhodnutí.

19 Ako Všeobecný súd uviedol v bode 57 napadnutého rozsudku, sporné rozhodnutie sa týka viacrozmerného kartelu s účinkami na viacero typov vriec a na viacerých územiach. Podľa jeho opisu v odôvodnení 444 toho istého rozhodnutia sa štruktúra kartelu vyznačovala „globálnou skupinou a… regionálnymi a funkčnými podskupinami… na pohľad oddelenými“, pričom spoločne vytvárali „koherentný a koordinovaný celok, o čom svedčí najmä súbor dôkazov“. Ako Všeobecný súd zdôraznil, Komisia podnikom, ktorým bolo určené uvedené rozhodnutie, nevytýkala účasť na všetkých prejavoch kartelu, ale že sa na ňom zúčastnili „v rôznej miere“.

20 Pokiaľ ide o stupeň účasti odvolateľky na protisúťažnom správaní opísanom v spornom rozhodnutí, Všeobecný súd po preskúmaní všetkých tvrdení uvedených odvolateľkou v bode 63 napadnutého rozsudku konštatoval, že odvolateľka sa bráni najmä proti výhrade, ktorú toto rozhodnutie neobsahuje, a to že sa zúčastnila na všetkých nadnárodných, regionálnych a funkčných prejavoch kartelu. Na základe toho dospel k záveru, že dôkazy, ktoré mu boli predložené, neumožňovali preukázať, že stupeň zapojenia odvolateľky sa líšil od stupňa zapojenia, ktorý jej pripísala Komisia v uvedenom rozhodnutí, pričom táto účasť bola potvrdená viacerými dostatočne presnými a zhodnými dôkazmi.

21 Pokiaľ ide o pristúpenie ku kartelu, Všeobecný súd v bode 70 napadnutého rozsudku uviedol, že Komisia správne rozhodla, že aj napriek neúčasti odvolateľky v podskupinách bola odvolateľka zapojená do celkového kartelu. Všeobecný súd toto posúdenie odôvodnil najmä tým, že v bode 68 toho istého rozsudku zdôraznil, že odvolateľka sa zúčastnila na karteli na centrálnej úrovni, teda na úrovni, odkiaľ vychádzali podnety.

22 Na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka, takéto posúdenie dôkazov je v súlade s ustálenou judikatúrou, ktorá pripúšťa, že existencia protisúťažného postupu sa môže vydedukovať z určitého množstva zhôd okolností a znakov, ktoré posudzované ako celok môžu v prípade neexistencie iného koherentného vysvetlenia predstavovať dôkaz porušenia pravidiel hospodárskej súťaže (rozsudky Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 57, ako aj Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel/Komisia, C-403/04 P a C-405/04 P, EU:C:2007:52, bod 51).

23 V rozsahu, v akom odvolateľka tvrdí, že dôkazy preskúmané Všeobecným súdom nie sú dostatočne jednoznačné, presné alebo zhodné na to, aby mohli podporiť závery, ku ktorým tento súd dospel, stačí pripomenúť, že posúdenie Všeobecného súdu týkajúce sa dôkaznej sily spisových dokumentov, ktoré mu boli predložené, nemožno namietať pred Súdnym dvorom, ibaže by došlo k porušeniu pravidiel v oblasti dôkazného bremena a hodnotenia dôkazov alebo skresleniu týchto dôkazov, čo však v prejednávanej veci nie je namietané (rozsudok FLSmidth/Komisia, C-238/12 P, EU:C:2014:284, bod 31 a citovaná judikatúra).

24 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že prvý odvolací dôvod uvedený odvolateľkou na podporu jej odvolania treba zamietnuť.

O druhom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

25 Odvolateľka v prvom rade tvrdí, že Všeobecný súd sa v bode 115 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď zamietol ako neprípustný dôvod, ktorý rozvinula na pojednávaní, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia tým, že vypočítala jej podiel na trhu nie podľa jej vlastných predajov, ale aj podľa predajov uskutočnených jej materskou spoločnosťou Armando Álvarez, pretože išlo o nový dôvod.

26 Odvolateľka meritórne tvrdí, že keďže treba odlišovať podnik, ktorý sa priamo zúčastňuje na porušení, v prejednávanej veci dcérsku spoločnosť, od podniku, ktorému je pripísané jej správanie, teda materskej spoločnosti, závažnosť porušenia mala byť určená len podľa obratu dcérskej spoločnosti a až po stanovení výšky pokuty mala byť materská spoločnosť označená za solidárne zodpovednú za jej zaplatenie. Táto metóda bola v spornom rozhodnutí uplatnená v prípade ostatných podnikov, ktoré sa zúčastnili na karteli, a odvolateľka bola ako jediná potrestaná týmto spôsobom, čo je diskriminačné a neodôvodené.

27 Subsidiárne odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že *ex offo* nepreskúmal, či sporné rozhodnutie obsahuje dostatočné odôvodnenie vysvetlenia dôvodov, prečo sa Komisia pri výpočte pokuty v jej prípade odchýlila od uplatniteľnej právnej úpravy, relevantnej judikatúry a metódy použitej v prípade ostatných podnikov, ktoré sa na karteli zúčastnili. Ak neexistuje objektívne odôvodnenie vysvetľujúce toto rozdielne zaobchádzanie, ide o porušenie zásady rovnosti zaobchádzania.

28 Komisia sa domnieva, že druhý odvolací dôvod je vo všetkých častiach nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

29 S cieľom odpovedať na uplatnený odvolací dôvod treba pripomenúť argumentáciu odvolateľky uvedenú pred Všeobecným súdom.

30 Zo žaloby podanej na Súd prvého stupňa, ako aj z bodov 98 až 103 napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolateľka v podstate uvádzala päť typov tvrdení na spochybnenie určenia východiskovej sumy pokuty použitej Komisiou na výpočet pokút. Po prvé zopakovala, že Komisia nemohla kvalifikovať predmetné porušenia ako jediné a nepretržité porušenie. Po druhé tvrdila, že východiskové sumy pokuty nemohli byť vypočítané na základe podielov na trhu. Po tretie Komisii vytýkala, že porušila zásadu individuálnej zodpovednosti tým, že vzala do úvahy všetky jej predaje priemyselných vriec vo všetkých krajinách dotknutých kartelom. Po štvrté tvrdila, že Komisia nemala vychádzať z predajov v roku 1996 na určenie podielov na trhu, lebo tieto predaje sa následne významne znížili. Po piate tvrdila, že pokuta vo výške 42 miliónov eur, ktorá jej bola uložená, je zjavne neprimeraná, najmä v porovnaní so ziskom, ktorý mohla mať z porušenia.

31 V tejto súvislosti z bodov 104 a 115 napadnutého rozsudku vyplýva, že odvolateľka na pojednávaní pred Všeobecným súdom tvrdila, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia tým, že vypočítala jej podiel na trhu nie podľa jej vlastných predajov, ale pripísala jej aj predaje uskutočnené jej materskou spoločnosťou Armando Álvarez. V odpovedi na otázku položenú Všeobecným súdom odvolateľka spresnila, že toto tvrdenie treba považovať len za rozšírenie dôvodov, ktoré uviedla počas písomnej časti konania.

32 Všeobecný súd sa domnieval, že žiaden zo žalobných dôvodov uvedených odvolateľkou v jej žalobe sa netýkal údajnej chyby pri výpočte podielu na trhu, ktorej sa dovolávala na pojednávaní. Odvodil z toho, že toto tvrdenie treba kvalifikovať ako nový dôvod a v súlade s článkom 48 ods. 2 svojho rokovacieho poriadku ho zamietol ako neprípustný.

33 V rozsahu, v akom odvolateľka v štádiu odvolania uplatňuje, že tvrdenie týkajúce sa nesprávneho určenia podielu na trhu len podporuje žalobné dôvody, ktoré uviedla na prvom stupni pod názvami „Nesprávne posúdenie skutkového stavu Komisiou“, „Porušenie článku 15 ods. 2 nariadenia [Rady] č. 17 [zo 6. februára 1962, prvého nariadenia implementujúceho články 81 ES a 82 ES (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3)] a usmernení k metóde stanovovania pokút [uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171)]“, ako aj „zásady rovnosti zaobchádzania a proporcionality pri stanovení výšky [pokuty]“, stačí uviesť, že všeobecnosť názvu žalobného dôvodu uplatneného v štádiu žaloby nemôže pokrývať rozvinutie osobitných tvrdení v neskoršom štádiu konania, ktoré nemajú dostatočne úzku súvislosť s tvrdeniami uvedenými v tejto žalobe.

34 V prejednávanej veci z dokumentov v spise vyplýva, že odvolateľka v štádiu žaloby predložila pod názvami uvedenými v predchádzajúcom bode viacero špecifických tvrdení týkajúcich sa výpočtu pokuty, ktorá jej bola uložená Komisiou, avšak nenamietala skutočnosť, že pri výpočte jej podielu na trhu boli zohľadnené jej vlastné predaje a zároveň predaje uskutočnené spoločnosťou Armando Álvarez. Zohľadnenie podielu na trhu, aby sa tak zohľadnila efektívna ekonomická kapacita porušiteľov práva Únie, ktorí môžu spôsobiť značnú škodu v rámci hospodárskej súťaže, je pritom základným prvkom metódy stanovenia pokuty, takže akékoľvek spochybnenie tejto metódy odvolateľkou musí byť formulované osobitným spôsobom a predložené Všeobecnému súdu už v štádiu podania žaloby (pozri v tomto zmysle rozsudok SGL Carbon/Komisia, C-564/08 P, EU:C:2009:703, bod 31).

35 Všeobecný súd preto v bode 116 napadnutého rozsudku správne zamietol tvrdenie odvolateľky, že Komisia sa pri výpočte jej podielu na trhu dopustila chyby, keď doň zahrnula predaje jej materskej spoločnosti.

36 Za týchto podmienok Súdny dvor nemusí preskúmať dôvodnosť tohto tvrdenia.

37 V rozsahu, v akom odvolateľka subsidiárne tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že *ex offo* nepreskúmal, či sporné rozhodnutie obsahuje dostatočné odôvodnenie vysvetlenia dôvodov, prečo sa Komisia odchýlila od metódy stanovovania pokút, ktorú použila v prípade ostatných podnikov, ktoré sa zúčastnili na to istom karteli, stačí uviesť, že pred Všeobecným súdom odvolateľka vôbec nenamietala existenciu rozdielneho zaobchádzania medzi týmito podnikmi a ňou samou, pokiaľ ide o určenie jej podielu na trhu na účely stanovenia výšky pokuty.

38 Keďže Všeobecnému súdu neboli v tomto smere predložené žiadne tvrdenia, nemožno mu vytýkať, že *ex offo* nepreskúmal, či sporné rozhodnutie obsahuje odôvodnenie, ktoré odôvodňuje údajne rozdielne zaobchádzanie, lebo nebol požiadaný, aby v tejto súvislosti vykonal preskúmanie.

39 Keďže tvrdenie založené na takomto rozdielnom zaobchádzaní treba považovať za nové, nemožno ho preskúmať v rámci odvolania. V rámci odvolania je právomoc Súdneho dvora v zásade obmedzená na posúdenie právneho riešenia žalobných dôvodov prejednávaných prvostupňovým súdom (rozsudok FLSmidth/Komisia, EU:C:2014:284, bod 42). Z toho vyplýva, že druhý odvolací dôvod treba vo všetkých častiach zamietnuť.

40 Z uvedených úvah vyplýva, že ani jeden z dvoch odvolacích dôvodov uvádzaných odvolateľkou na podporu jej odvolania nemožno prijať, a preto treba odvolanie zamietnuť v celom rozsahu.

O návrhu Komisie o nahradení dôvodov

Argumentácia Komisie

41 Komisia vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby Súdny dvor nahradil odôvodnenie v bode 47 napadnutého rozsudku. Domnieva sa, že Všeobecný súd sa tým, že vychádzal z vyhlásenia jedného účastníka na stretnutí podskupiny „blokových vriec“, aby vylúčil účasť odvolateľky na tomto stretnutí, hoci jej meno bolo uvedené na prezenčnej listine, dopustil skreslenia dôkazov, ktoré mu boli predložené.

Posúdenie Súdnym dvorom

42 Podľa článku 116 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora v znení účinnom v deň podania vyjadrenia k odvolaniu sa návrhy uvedené v tomto vyjadrení musia týkať čiastočného či úplného zamietnutia odvolania alebo čiastočného či úplného zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu, alebo toho, aby bolo čiastočne či úplne vyhovené návrhom, ktoré boli predložené v prvostupňovom konaní. Článok 113 ods. 1 uvedeného rokovacieho poriadku stanovuje tie isté požiadavky, pokiaľ ide o návrhy v rámci odvolania (rozsudok Edwin/ÚHVT, C-263/09 P, EU:C:2011:452, bod 83).

43 V prejednávanej veci sa však Komisia nedomáha čo i čiastočného zrušenia napadnutého rozsudku, ale zmeny konštatovania, ku ktorému dospel Všeobecný súd v rámci preskúmania prvého žalobného dôvodu odvolateľky, pričom navyše ide o dôvod, ktorý už zamietol.

44 Tento návrh treba preto zamietnuť ako neprípustný.

O trovách

45 Podľa článku 184 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne o trovách konania.

46 Podľa článku 138 ods. 1 toho istého rokovacieho poriadku, uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe jeho článku 184 ods. 1, účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať odvolateľku na náhradu trov konania a odvolateľka v odvolacom konaní nemala úspech, je opodstatnené rozhodnúť, že znáša okrem svojich vlastných trov konania aj trovy konania, ktoré vynaložila Komisia.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Odvolanie sa zamieta.

2. Plásticos Españoles SA (ASPLA) je povinná nahradiť trovy tohto odvolacieho konania.

Podpisy